

Yasalaşan Petrol Kanunu Neyi Götürüyor

Basına ve Kamuoyuna

YASALAŞAN PETROL KANUNU NEYİ GÖTÜRÜYOR!

6326 sayılı mevcut Petrol Kanunu'nda değişiklik yapan tasarı TBMM de kabul edilmiştir.

Yeni Petrol Kanunu ile, AB mevzuatına uyum sağlama gerekçesiyle kamu yararından vazgeçilirken, uluslararası şirketler lehine yeni düzenlemeler getirilmiş ve kamu adına petrol arama ve üretim faaliyetlerini yürüten Türkiye Petrolleri A.O.'nın özelleştirilmesinin önü açılmıştır.

Yasa değişikliği ile, ülkemizde üretilen ham petrol ve doğal gazdan alınan % 12.5'lik devlet hissesi oranlarında büyük indirimler yapılarak, buradan sağlanan mevcut gelirler %70 oranında düşürülerek ülke büyük gelir kaybına uğratılmıştır.

Yeni yasa ile:

- 6326 sayılı önceki yasada yer alan "Milli Menfaatin Korunması" başlıklı bölüm tamamıyla çıkarılmış, uluslar arası şirket kamu menfaatlerine tercih edilmiştir.

1. Petrol arama ve üretim faaliyetinde bulunmak için yapılan başvurunun değerlendirilmesinde, önceki yasanın ilk kriteri olan "**talebin milli menfaatlere uygun olması**" ölçütü yasadın çıkarılarak; öncelikle **ülke yararını gözetme anlayışından vazgeçilmiştir.**

2. "**Yabancı devletlerin doğrudan doğruya veya dolayısıyla idaresinde etkili olabilecekleri şirketler ile yabancı bir devlet için veya yabancı bir devlet namına hareket eden şahısların, petrol faaliyetinde bulunamayacakları, mülk edinemeyecekleri, tesis kuramayacakları**" hükmü yeni yasa ile çıkarılarak; stratejik öneme sahip bir konuda yabancı devletlerin

belirleyici olması önündeki engeller ortadan kaldırılmıştır.

3. Önceki yasada yer alan, ülke içinde üretilen ham petrol ve doğal gaz ile bunlardan elde edilen petrol ürünlerinin kara sahalarında % 65'i ve deniz sahalarında % 55'inin memleket ihtiyacına ayrılması zorunluluğu, yeni yasa ile kaldırılarak; **yabancı şirketlere ürettikleri petrol üzerinde sınırsız tasarrufta bulunarak, tamamını ihraç etme hakkı getirilmiş, olağanüstü durumlarda bile üretilen petrolün ülke içinde kullanılması ve memleket ihtiyacını gözetme zorunluluğu kaldırılmıştır.**

4. "Sınırlara 5 km mesafede, tarihi dini yer veya tesise, su tesisine bir yol veya umumi geçide 60 m. mesafede, şehir veya kasaba belediye imar sahası dahilinde petrol faaliyeti bakan müsaadesi olmadan yapılamaz." hükmü yasadın çıkarılarak, **yabancı şirketlere sınır tanımaksızın her yerde faaliyette bulunma hakkı getirilmiştir.**

- Yasa ile, Türkiye Petrolleri A.O.'nın sahip olduğu önceki haklar geri alınarak, kamu kuruluşumuz, yabancı şirketlerle aynı statüye getirilmiştir.

1- Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı'nın mevcut yasada bulunan Devlet adına petrol arama ve üretim faaliyetlerinde bulunma hakkı kaldırılarak, özelleştirilmesinin önü açılmıştır.

2- Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı'nın lüzum üzerine petrolle ilgili incelemelerde ve petrol faaliyetlerinin denetiminde Petrol Kanununu yürütmekle görevli Petrol İşleri Genel Müdürlüğü'ne yardımcı olma yükümlülüğü, bir ayrıcalıklı gibi görülerek kaldırılmış, konusunda uzman kamu kuruluşumuzun ülke kaynaklarının kamu yararına uygun kullanılması yönündeki katkısı kaldırılmış, TPAO yabancı şirketlerle aynı statüde değerlendirilmiştir.

3- Önceki yasada, Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığının diğer şirketlerden daha fazla arama ruhsatı alabilme hakkı, tasarı ile kaldırılmıştır. TPAO'nun ruhsat sayısındaki avantajlı konumu kaldırılmıştır.

4- Üzerinde arama veya işletme hakkı bulunmayan bir sahanın, işletme ruhsatnamesi mevzu olarak, müzayedeye çıkmadan önce, T.P.A.O.'na teklif edilerek, TPAO'ya işletme ruhsatının verilmesine ilişkin mevcut yasa maddesi kaldırılarak, kamu kuruluşumuzu diğer yabancı şirketler karşısında gözetme anlayışı terk edilmiştir.

- Yeni yasa ile bir dizi teknik düzenlemeye de gidilmiştir.

1- Mevcut uygulamada, sondajlı petrol aramacılığını hızlandırmak amacıyla ruhsatın alınmasından sonra petrol bölgelerinde üç yıl içinde arama sondajına başlamak ve buna devam etmek zorunluluğu varken, yasa ile mevcut petrol bölgeleri ve arama kuyusu açma zorunluluğu da kaldırılmış, kuyu açılması şirketlerin vereceği programa bırakılmıştır. Son yıllarda azalan sondaj çalışmalarının daha da azalması riskini taşıyan uygulamaya geçilmiştir.

2- Bir sahaya iş programı ve mali yatırım programı ile yapılan başvurular 90 gün süre ile bekletilip, bütün başvurular bundan sonra değerlendirilecek, 60 gün içinde de sonuçlandırılacaktır. Mevcut uygulamada 4 gün olan bu süre yerine, getirilen uygulama ile açık arazinin aramaya açılması 5 ay geciktirilmiştir.

3- Türkiye, sadece kara ve denizler olmak üzere iki bölgeye ayrılmış, ruhsat alanları karada 100.000 denizde 1.000 000 hektara , ruhsat süreleri de karada 5, denizde 8 yıla yükseltilmiştir. Ruhsat sayısına hiçbir sınırlandırma getirilmemiş, tek bir uluslar arası şirketin veya yabancı bir devlet şirketinin bütün ülkeyi kapsayacak alanda tek başına ruhsat sahibi olmasına imkan verilmiştir.

4- İşletme ruhsat alanının ne kadar olabileceği önceki kanunda belirtilmişken, yasada bir sınırlama kriteri getirilmemiştir. Şirketlere

büyük alanlarda işletme ruhsatı alabilme hakkı tanınmış, işletme ruhsat süreleri 20 yıldan 30 yıla çıkarılmıştır.

Yeni yasa ile, petrol faaliyetlerinden sağlanan gelirlerden önemli oranda vazgeçilmiştir.

1- Arama ruhsatlarından hektar başına alınan devlet hakkı geliri tamamen kaldırılarak gelir kaybı yaratılmıştır.

2- Ülkemizde üretilen ham petrolden alınan %12.5'lik devlet hissesi oranı, günlük üretim miktarına göre kademeli olarak % 2'ye kadar indirilmiş ve bunun sonucu olarak üretimden sağlanan ülke mevcut geliri % 70 azaltılmıştır.

3- Denizlerde bulunacak petrol üretiminden alınacak devlet hissesi oranlarının düşürülmesinden sonra, su derinliğine bağlı olarak % 30'a varan ilave indirimler getirilmiştir.

4- Üretilen petrolden alacağımız hissenin %2'lere kadar düşürülmesi ve getirilen bir dizi vergi muafiyetleri sonrasında; petrol kaynaklarımızın üretiminden sağlanacak fayda geriye çekilmiştir.

Jeoloji Mühendisleri Odası olarak, yasalaşan kanunun ilk gündeme getirildiği andan itibaren, ülke ve kamu yararı doğrultusunda eleştiri ve uyarılarımızı ilgili her kurum ve platformda yazılı ve sözlü olarak dile getirmemize rağmen, petrol şirketlerinin istemleri doğrultusunda şekillenen yasa TBMM'de kabul edilmiştir.

Sonuç olarak; AB mevzuatına uyum adı altında çıkarılan Petrol Kanunu ile; kamu yararından vazgeçilmiş, petrol arama ve üretim faaliyetlerini yürüten kamu kuruluşumuz gözden çıkarılarak, yabancı şirketlere büyük kolaylıklar sağlanmıştır.

Gerçek sahibi halkımız olan yer altı kaynaklarımızın kamu çıkarına uygun olarak kamu kuruluşlarımız eliyle değerlendirilmesini esas almayan, teşvik adı altında yabancı şirketleri gözetken yasal düzenlemelerin kabul edilmesi mümkün değildir.

Basına ve kamuoyuna saygıyla duyurulur.

18.01.2007

TMMOB JEOLJİ MÜHENDİSLERİ ODASI